

JAKÝ JE HRDINA

Osudy čs. válečných letců

ANOTACE:

Aktivita přímo navazuje na film. Díky využití záznamových archů, které žáci během projekce vyplní, jim pomůže blíže se seznámit s protagonisty snímku – třemi českými letci, kteří během druhé světové války bojovali ve službách Britského královského letectva proti nacistům a po válce pak čelili perzekucím ze strany komunistického režimu.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

OSV, VMEGS, VDO

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

k učení, komunikativní, sociální a personální, občanské

DOPORUČENÝ VĚK: **12+**

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomí snahu komunistů psychicky zlomit ty, kteří bojovali proti režimu;
- se seznámí s osobnostmi, které během války nasazovaly své životy za svobodu druhých.

DĚLKA: **25 min.**

POMŮCKY:

- **PRACOVNÍ LIST**
- **MATERIÁL** (návrh na zařazení Františka Fajtla do tábora nucených prací)
- arch papíru
- psací potřeby a list papíru pro každého žáka
- lepidlo

POSTUP:

1. Žáky rozdělíme do tří skupin. Každá skupina má během projekce filmu za úkol sledovat osud jednoho letce (František Peřina, František Fajtl a Jan Wiener). Všichni si píšou v bodech poznámky do **PRACOVNÍHO LISTU**.
2. Po projekci žáci společně ve skupině sestaví na základě svých poznámek životní příběh sledovaného letce. Pak doplníme aktuální informace (viz poznámka).
3. Na arch papíru společně s žáky sepíšeme obecnou charakteristiku letce (vnitřní i vnější). Diskutujeme s žáky, jak byly jmenované vlastnosti zachyceny ve filmu. Žáci popisují konkrétní případy. Dále se ptáme, zda se některé vlastnosti u letců změnily během období totality, především pak během věznění, a případně jak.
4. Každá skupina dostane **MATERIÁL**, který si přečte. Následuje diskuse o obsahu dokumentu.

REFLEXE:

Na závěr mají žáci za úkol napsat krátký vzkaz jednomu z letců. Kdo chce, může svůj vzkaz přečíst nahlas ostatním spolužákům. Vzkazy přilepíme na arch papíru k charakteristice a vyvěsíme na viditelné místo ve třídě.

POZNÁMKA:

Aktuální informace o letcích vystupujících ve filmu (ke dni 30. června 2013):

František Peřina zemřel 6. května 2006 v 95 letech na následky chronického onemocnění a celkové vyčerpání organismu. Jeho manželka Anna Peřinová-Klimešová, během války vězněná nacisty, zemřela jen o pár týdnů dříve.

František Fajtl zemřel 4. října 2006 v Praze ve věku 94 let. V květnu 2008 mu byla na rodném domě odhalena pamětní deska. Po Fajtlovi je pojmenováno letiště ve Slaném a obchodní akademie v Lounech.

Jan Wiener žil střídavě v Čechách a v americkém Lenoxu, přednášel na Williams College ve Washingtonu, na Karlově univerzitě a pražské fakultě New York University. Zemřel 24. listopadu 2010 v Praze v 90 letech.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Celý program jsem zkoušela nejprve se žáky tercie. Protože tito žáci mají o 2. světové válce malé povědomí, začali jsme exkurzem do období protektorátu a obecně do druhé světové války. Záměrně jsem se vyhýbala hodnotícím větám, aby si žáci mohli sami vytvořit po zhlédnutí dokumentu vlastní závěr. Celou aktivitu jsme realizovali v hodinách českého jazyka, kam se velmi dobře hodila, protože v prvním pololetí se probírá charakteristika a ve druhém úvaha. Žáci tedy zhruba věděli, jak „technicky“ postupovat.

Film považuji za poměrně náročný pro tuto věkovou skupinu. Žáci musí být hodně pozorní, aby zaznamenali potřebné informace, například jména letců se objeví jen jednou na samém počátku každého příběhu. Proto doporučuji, aby žáci vypracovávali pracovní listy ve dvojicích.

Vzkazy žáků mohou vypadat na první pohled pateticky, ale jsem si jistá, že údiv nad životními příběhy letců žáky vyburcoval k osobním, ale upřímným vzkazům. V mnohých se objevoval dík za to, co dokázali, v některých dokonce omluva za to, co jsme jim nakonec „udělali“. Žáci měli hodně otázek, od „dětských“ po velmi sofistikované (Proč odjeli bojovat? Jak je možné, že se nebáli? Kolik letců celkem bojovalo? Zběhli někteří také na „druhou“ stranu?). Je důležité se na diskusi s žáky dobře připravit. Na závěr jsme sestavovali charakteristiku jednotlivých letců, slovo vlastenec bylo nejčastější. Myslím, že je velmi důležité materiál v závěru nějak shrnout a připravit tak žáky na další aktivity. Společně jsme rekapitulovali jednotlivé příběhy. Padala i poměrně silná slova na tehdejší režim, i na to je třeba se připravit.

Lenka Dostálová, Gymnázium Sokolov a Krajské vzdělávací centrum

UKÁZKA REALIZACE:

Práce žáků z Gymnázia Sokolov

Milý Františku,
velmi vás uznávám za vaše skutky a za vaši odhodlanost. Máte můj obdiv. Pro hodné lidi jste hrdina,
i když hodné lidi v dnešní době je zřídka samo do sebe a takhle je nerazímá, tak budete pořád někdo...

Milý Františku,
chci vám vyjádřit svůj obdiv za to všechno, co jste udělal. Taková odvaha a ochota složit vlastní nemá
každý. Jste velmi mimořádný muž a podle mého mínění zřídka medaile nezvládne vyčíst vaše skutky.

Milý pane Weinere,
vrdávám vám hold a smekám před vámi klobouk, protože taková odvaha a schopnosti se nesídlí jen tak
u každého. Dále vás obdivuji kvůli tomu, že věci berete s nadhledem, i když válka s lidmi mnoho udělá...

Pane Generále,
velmi obdivuji váš životní osud a to, co jste prožil. Jsem udiven, že jste si po tolika letech prožitých
v komunistickém vězení uchoval své vlastnictví. Vaše služba vlasti a lidu této země, která byla zvrhena
a ponižena, mi připadá jako věc, kterou by měl udělat každý správný Čech, ale bohužel to není vždy
pravda.

Během sledování filmu průběžně doplňujte informace o daném letci:

JMÉNO LETCE:.....PŘÍJMENÍ LETCE:.....

PŘED VÁLKOU ŽIL V

UTEKL DOPŘES.....

K ÚTĚKU POUŽIL.....

BĚHEM VÁLKY PŮSOBIL VJAKO.....

PO VÁLCE ŽIL VA PRACOVAL JAKO

UVĚZNĚN (ANO/NE), V

EMIGROVAL (ANO/NE) DO.....

V OBDOBÍ TOTALITY PRACOVAL JAKO

PO REVOLUCI SE VRÁTIL DO ČECH (ANO/NE).....

OŽENIL SE S

ŽIJE VA JE MU LET

(ZEMŘEL VV LETECH)

DALŠÍ POZNÁMKY:

10266/43-649-50.

12. ledna 50.

Koncept

Ústřední národní výbor
komise čis. 1P r a h a II. Hybernská.Věc : F a j t l František, - zařazení
do tábora nucených prací.Navrhují, aby byl komisí čis. 1 podle zákona č. 647/48 Sb., zařa-
zen do tábora nucených pracíF a j t l František,nar. 20. 8. 1912 v Doníně okr. Louny, přísl. tamtéž, české nár.,
čsl. stát. přísl., syn Františka a Marie roz. Proškové, ženatý
býv. pplk. ČSA, bytem v Praze 14. Přemyslovská 9.

F a j t l přesto, že pochází z dělnické rodiny jest svým smý-
šlením a zaměřením jakožto reakčník nepřítelem dělnické třídy. V před-
únorovém boji mezi reakcí a dělnickou třídou se omezil jen na poso-
rování aby se pak po vítězství zapojil do některé strany, která z toho
to boje vyjde vítězně sledující svůj prospěch. Jmenovaný byl po dobu
okupace v zahraničí a sice v Anglii a vychvaluje nyní t. sv. - svobodu-
západních států. Stýká se s cizími diplomaty a stává zde podezření, že
pro tyto zpravodajské pracuje v neprospěch lid. dem. zřízení. Byl u těch-
to několikrát na recepci a vešacích. K lid. dem. zřízení a k pracují-
címu lidu se staví krajně nepřátelsky avšak na veřejnosti se vyjadřu-
je velmi opatrnicky. V úzkém kruhu svých přátel jest znám jako odpáre-
ce všeho socialistického dění, a neprokládá ničím svoji užitečnost ve
výstavbě republiky k socialismu.

Vzhledem k uvedeným okolnostem jest jej proto považovati za osobu
, která nemá kladného poměru k dnešnímu státoprávnímu zřízení a který
jako takový byl propuštěn i z ČSA a budiž proto dodán do TNP na dobu
pokud možno nejdéle.

Krajský velitel státní bezpečnosti:
z r.

*Čistoměr byl přidán
vlastní komise č. 1 jedno -*

Frc